STADSREGIO ROTTERDAM

Dialoog 2009

VERBINDENDE KRACHT:

een realistische visie op regionale samenwerking na 2010

Inhoudsopgave

1. INLEIDING **5**

2. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN **7**

3. DE REGIONALE AGENDA TOT 2020 **9**
meerwaarde door regionale samenwerking 9
de regionale agenda 9
nieuwe opgaven? 13
conclusies en aanbevelingen 14

4. REGIONALE SAMENWERKING IN PERSPECTIEF **15**
toekomstperspectief 15
flexibele rollen 16
flexibele schalen 16
conclusies en aanbevelingen 17

5. SAMENWERKINGSVORMEN **18**
samenbrengen van bevoegdheden, geld en capaciteit 18
samenwerking met de provincie: complementariteit in plaats van rivaliteit 18
samenwerking met semi-publieke en private partijen 18
conclusies en aanbevelingen 18

6. BESTUURLIJKE STRUCTUUR EN BESLUITVORMING **19**
geen bestuurslaag 19
algemeen bestuur 19
commissies 20
dagelijks bestuur 20
betrokkenheid van gemeenteraden 21
conclusies en aanbevelingen 23

BIJLAGE 1: **24**
Leden bestuurlijke werkgroep DIALOOG 2009

BIJLAGE 2: **25**
Overzicht taken en bevoegdheden

BIJLAGE 3: **26**
Overzicht bevoegdheden stadsregio in de Wgr-plus

BIJLAGE 4: **27**

1. Inleiding

"Als de stadsregio er niet was dan zouden we haar nu uitvinden." Deze opvallende uitspraak hebben wij in de discussies met raadsleden en bestuurders tijdens het proces van DIALOOG 2009, waarin gemeenten zich uitspraken over de toekomst van de stadsregio, regelmatig gehoord. Dat de stadsregio als zodanig niet ter discussie staat bij haar bestuur-

Sinds de oprichting van de stadsregio, begin jaren negentig in de vorige eeuw, is er in de regio veel tot stand gebracht. Maar er is ook veel veranderd. De wijze van politiekbedrijven is met de invoering van het dualisme in het lokale bestuur veranderd; meer dan in het verleden eisen gemeenteraden een eigenstandige rol op in relatie tot de stadsregio. De wetgeving is veranderd, met gevolgen voor de werkwijze van de stadsregio op het gebied van ruimtelijke ordening.

met gemeenteraadsleden en collegeleden. Wij hebben daarbij gemerkt dat niet alleen de stadsregio, maar ook haar takenpakket en de daarmee samenhangende regionale bestuurlijke agenda kunnen rekenen op brede steun. Wij hebben nauwelijks gehoord dat het een tandje minder kan, maar wel dat het iets ambitieuzer mag. Wij zijn hier blij mee. Wij zijn ervan overtuigd dat er voor onze regio heel veel kansen liggen wanneer wij gezamenlijk in stadsregionaal verband optrekken. De stadsregio is onze belangenbehartiger bij uitstek. Zij is dé gesprekspartner voor de rijksoverheid, provincie, publieke en maatschappelijke organisaties en andere samenwerkingsverbanden waar het bovenlokale en zelfs bovenregionale ontwikkelingen betreft. Die positie van de stadsregio willen wij als gemeenten gezamenlijk dragen en versterken. Het is noodzakelijk om die agenda en de regionale inzet voortdurend levend te houden en op een aansprekende wijze voor het voetlicht te brengen. Gemeenten verwachten van de stadsregio ook leiderschap in het ontwikkelen van een visie op relevante ontwikkelingen voor de regio en in het organiseren van draagvlak en coalities om die visie te implementeren. Dat is de verbindende kracht van de stadsregio.

Wij roepen het dagelijks bestuur op om in de komende periode hier verder inhoud en vorm aan te geven via de strategische regionale agenda die per bestuursperiode in samenspraak met de gemeenten wordt opgesteld.
Waar onze gemeenten nu vooral behoefte aan hebben, is een stadsregio waarin hun zeggenschap een duidelijker plek krijgt. De huidige bestuurlijke inrichting is teveel nog een afspiegeling van de stadsprovincie die nooit het licht heeft gezien. Gemeenten willen geen stadsregio als 'andere overheid' of een 'kloon van de provincie'. Zij willen dat de stadsregio nog meer van hen wordt.

Met deze visie willen wij daaraan bijdragen. Onze opdracht luidde:
Formuleer een door de gezamenlijke gemeenten gedragen, realistische visie op regionale samenwerking na 2010.
Tijdens de startbijeenkomst voor alle raads- en collegeleden op 18 maart 2009 hebben de aanwezigen de bestuurlijke werkgroep daarbij als 'huiswerk' meegegeven om ook te kijken naar de inhoudelijke opgaven voor de regio en de mogelijkheden voor verbetering van het besluitvormingsproces.

Wij hebben ons huiswerk gedaan. Wat wij hier neerleggen is een visie, geen blauwdruk. Het is aan het dagelijks bestuur en vertegenwoordigers van de gemeenten in het algemeen bestuur om hieraan verder praktisch vorm en inhoud te geven.

Lucas Bolsius,

2. Conclusies en aanbevelingen

- De gemeenten binnen de stadsregio Rotterdam hebben altijd de ambitie gehad om te komen tot een rechtstreeks gekozen regiobestuur met zware bevoegdheden in - vooral - het fysieke domein. Dat is nu geen realistische optie. Blijft over: de weg van het verlengd lokaal bestuur.
- Samenwerking in stadsregionaal verband is immers onomstreden: in het sterk verstedelijkte gebied, waarin de oriëntatie op Rotterdam in het algemeen en de met de haven samenhangende economische structuur in het bijzonder de verschillende gemeenten bindt, liggen nu en in de toekomst veel opgaven die de gemeentegrenzen overstijgen en om een gezamenlijke aanpak vragen. Het is de taak van de stadsregio een visie op relevante ontwikkelingen voor de regio op te stellen en draagvlak en coalities te organiseren om die visie te implementeren.
- De stadsregio is een op duurzame ontwikkeling van ruimte en mobiliteit gericht samenwerkingsverband. De regionale agenda binnen dit fysieke domein is complex en veelomvattend. De samenwerking kan op onderdelen verder versterkt worden. Gemeenten noemen daarbij vooral het beleidsterrein economie. De Wgr-plus biedt hiervoor een wettelijke basis. Naar aanleiding van het door de Economic Development Board Rotterdam (EDBR) toegezegde advies hieromtrent, kan het nieuwe bestuur een economische agenda voor de regio opstellen.
- Binnen de regio bestaan ook netwerken met een meer sociaal-maatschappelijke oriëntatie. Er is geen dringende noodzaak deze netwerken te 'absorberen' in stadsregionaal verband. Veel energie zou dan verloren gaan met het zoeken naar bestuurlijke constructies en samenvoegen van organisaties. Daar waar dit meerwaarde kan opleveren, kunnen de bestaande netwerken beter in programma's en projecten samenwerken.
- Een punt van aandacht vormt het arbeidsmarktbeleid in relatie tot economische ontwikkeling. Enerzijds is - op papier in elk geval - de regionale samenwerking met betrekking tot de arbeidsmarkt geregeld in het regionaal platform arbeidsmarktbeleid Rijnmond, anderzijds gaan regelmatig stemmen op om hier een koppeling met de stadsregio te bewerkstelligen. Alvorens conclusies te trekken over een eventuele stadsregionale rol in dit verband, zijn de RPA bestuurders geconsulteerd. Zij beraden zich nog op een reactie.
- De wettelijke taak van de stadsregio voor de jeugdzorg zal naar verwachting de komende jaren vervallen. Aangenomen wordt dat de evaluatie van de Wet op de jeugdzorg zal uitwijzen dat de jeugdzorgtaken naar de gemeenten moeten. Ten aanzien van de bovenlokale jeugdzorgvoorzieningen kan de regionale samenwerking vorm worden gegeven via de gemeenschappelijke regeling openbare gezondheidszorg Rotterdam-Rijnmond.
- Het is, gezien de omvang en intensiteit van de samenwerking op andere schalen, op dit moment niet zinvol om energie te steken in het zoeken naar een andere schaal voor de stadsregio; ook die zal immers 'grensproblemen' opleveren. Beter is het, te erkennen dat overheidssturing 'veelschalig' is geworden. De stadsregio is dan te bezien als een netwerk voor ruimte en mobiliteit dat per programma of project coalities sluit met andere netwerken. De stadsregio treedt daarbij op als behartiger van de regionale belangen.
- 'opschaling' wenselijk wordt. Het is dan ook goed om elke bestuursperiode opnieuw te bezien of een andere schaal meerwaarde biedt.
- 'Veelschalige' samenwerking en samenwerkingsvormen met verschillende partijen zijn onvermijdelijk en vormen een uitdaging voor het creëren van meerwaarde voor de regio. De stadsregio moet zich daarbij opwerpen als 'facilitator van wisselende coalities'. Een punt van aandacht daarbij is de betrokkenheid van semi-publieke en private partijen. Afspraken moeten worden vastgelegd in convenanten om zelfbinding en continuïteit te bewerkstelligen.
- De bestuurlijke structuur van een regionaal openbaar lichaam zoals de stadsregio moet aan een aantal wettelijk eisen voldoen, maar daarbinnen bestaat veel vrijheid voor de eigen invulling. Aanpassingen zijn nodig om de stadsregio meer als verlengd lokaal bestuur te laten functioneren. Dat opent tevens mogelijkheden voor een betere democratische legitimatie en beperking van de belasting van bestuurders.
- De regioraad wordt in zijn huidige vorm opgeheven. De politieke controle op regionale opgaven verschuift naar de gemeenteraden, die per bestuursperiode worden geconsulteerd over de strategische agenda van de regio. Jaarlijks

op basis van het jaarverslag. De informatiepositie van de gemeenteraadsleden wordt versterkt. De huidige regels voor bindende elementen en procedures blijven van kracht.

- Er komt - onder voorzitterschap van de burgemeester van Rotterdam - een algemeen bestuur voor de stadsregio. Een keuze dient nog te worden gemaakt met betrekking tot het aantal vertegenwoordigers per gemeente en hun 'herkomst' (uit de raad of uit het college). De vertegenwoordigers hebben gewogen stemrecht (in de verhoudingen zoals die ook nu gelden); zij vertegenwoordigen hun gemeente en niet hun politieke partij. Zij bewaken de relatie tussen de stadsregio en hun gemeente; zij zorgen ervoor dat de regionale agenda onder de aandacht van de gemeenteraad wordt gebracht.
- Het algemeen bestuur benoemt het dagelijks bestuur. De regel wordt gehandhaafd dat de burgemeester van Rotterdam het voorzitterschap van de stadsregio vervult. Voor de informele afspraak dat de wethouder verkeer en vervoer van Rotterdam de regioportefeuille verkeer en vervoer beheert geldt hetzelfde.
- De commissies worden in hun huidige vorm opgeheven en vervangen door portefeuillehoudersoverleggen; de voorgestelde werkwijze van het algemeen bestuur bevat betere waarborgen voor betrokkenheid van de gemeenteraden.
- Het dagelijks bestuur krijgt - naast zijn eigenstandige wettelijke en door het algemeen bestuur toegekende bevoegdheden - nadrukkelijk de rol van processtuurder: het brengt partijen samen en zorgt ervoor dat besluiten worden uitgevoerd.
- Het dagelijks bestuur kan, zonder de spreiding over de regio geweld aan te doen, compacter: een voorzitter en maximaal zes leden.

3. De regionale agenda tot 2020

Samenwerken in stadsregionaal verband levert de gemeenten veel meer op dan wat ze elk voor zich op eigen kracht kunnen bereiken. De regio is het schaalniveau waarop voor velen wonen, werken, recreatie en vervoer zich afspeelt (het daily urban system). De gemeenten werken in stadsregionaal verband samen om in het fysieke domein kansen beter te benutten, risico's beheersbaar te maken en zodoende te komen tot een evenwichtige regionale spreiding van lusten en lasten.
De inhoudelijke opgaven liggen vooral op het terrein van het benutten van de schaarse ruimte voor wonen, werken en recreëren en het oplossen van de bereikbaarheids- en mobiliteitsvraagstukken die daaraan verbonden zijn. De bevoegdheden en financiële middelen die de stadsregio heeft, liggen bijgevolg op die terreinen[1].
De stadsregio zorgt ervoor dat de ontwikkelingen in de regio goed aansluiten op ontwikkelingen (en kansen) op hogere

stadsregio is daarbij namens de gemeenten de gesprekspartner van buurregio's, de provincie en de rijksoverheid.
Naast de samenwerking op fysiek terrein binnen de stadsregio, werken gemeenten verplicht of vrijwillig samen op andere terreinen en op andere schalen: rond veiligheid, gezondheidszorg, arbeidsmarkt, aanleg en beheer van groen- en recreatievoorzieningen, uitvoering van milieuwetgeving, uitvoering van sociale wetgeving, etcetera. Op sommige terreinen is sprake van bestuurlijke samenwerking, op andere van gezamenlijke ambtelijke uitvoering. Dit laatste laten wij verder buiten beschouwing.

Meerwaarde door regionale samenwerking

De regionale agenda voor de periode tot 2020 is voor een

aanvaard en geformaliseerd in besluiten van de regioraad. Het betreft de programma's en projecten die gerelateerd zijn aan het regionaal structuurplan/provinciaal streekplan RR2020, waarmee gemeenten, stadsregio en provincie een

belangrijke kwaliteitsverbetering van het woon- en leefmilieu tot stand brengen. Daarnaast en in relatie daarmee staat de sectorale beleidsontwikkeling op het gebied van verstedelijking, bereikbaarheid en mobiliteit, economie, milieu, groen en water.
Het is een misverstand te veronderstellen dat deze functie van de stadsregio vervalt met de inwerkingtreding van de nieuwe provinciale structuurvisie (PSV). De PSV wordt straks het planologisch kader, maar RR2020 blijft het gezamenlijk vastgestelde beleidskader voor de ruimtelijke ordening in de

een succesvolle uitvoering staat of valt met het commitment

van de gemeenten om zich zelf te binden aan de afspraken

alleen de motor achter de uitvoering van het programma, waarvan de afzonderlijke projecten op het grondgebied van en door gemeenten worden uitgevoerd, maar zij bewaakt ook de kwaliteit van de programma's. Tevens zorgt de stadsregio dat projecten goed aansluiten op ontwikkelingen elders in de Zuidvleugel en de Randstad en zorgt zij in samenspraak met de gemeenten waar nodig voor bijstelling.

In dit hoofdstuk brengen wij de belangrijkste regionale opgaven voor het komende decennium op hoofdlijnen in kaart. Dit is uiteraard gedaan met de kennis van nu, terwijl een

op dynamische ontwikkelingen in en buiten de regio. De

2040 zullen impulsen geven voor nieuwe ontwikkelingen. De stadsregio vervult hierbij voor de gemeenten in de regio een

behartigt zij de regionale belangen, benut kansen en zorgt ervoor dat er rijksmiddelen voor de regio beschikbaar komen. Anderzijds zorgt zij ervoor dat gemeenten meegaan in nieuwe

daarop af stemmen. Het is een belangrijke taak van het nieuwe

en leiderschap te tonen in visieontwikkeling voor de regio en in het organiseren van draagvlak en coalities om die visie te implementeren.

In deze visie beperken wij ons tot de opgaven waaraan de

de stadsregio de komende jaren in ieder geval samen met hen zal realiseren.

De regionale agenda

> *Noordas*

De stadsregio heeft de ambitie de aantrekkelijke positie van de Noordas, het gebied ten noorden van Rotterdam, te benutten voor het uitbouwen van de kennis- en diensteneconomie in de binnenflank van de Randstad, met de businessluchthaven Rotterdam Airport als icoon, en om de aantrekkelijke en gewilde woonwijken in Lansingerland en Rotterdam Noord en Oost verder te versterken. De Noordas bevindt zich in een verstedelijkingsproces, waarbij het gebied transformeert:

- van een overwegend agrarisch gebied naar een samenhangend natuur- en recreatiegebied dat van betekenis is voor een groot deel van de Rotterdamse regio (regiopark Rottemeren, regiopark Delfland, groenzones Noordrand en Berkel-Pijnacker, uitbouw fiets- en wandelpaden);

1

- van een relatief slecht bereikbaar gebied aan de rand van de stad naar een zeer goed ontsloten zone met economische potenties op bovenregionale schaal (A13-16, N471, N209; uitbouw OV-verbindingen);
- van een stedelijk woonmilieu en drie dorpen naar een samenhangend groen woongebied met een oriëntatie op de Randstad;
- van een traditioneel glastuinbouwgebied naar een toonaangevende, kennisintensieve pijler van de greenport Zuid-Holland.

De stadsregio heeft het initiatief genomen voor het opstellen van een samenhangend uitvoeringskader voor de integrale

de provincie Zuid-Holland, de gemeente Lansingerland en de gemeente Rotterdam. Het samenhangend uitvoeringskader is dus een gezamenlijk document van vier partijen. De stadsregio zorgt, samen met de beide gemeenten, de provincie en andere belanghebbende partijen, voor uitvoering van de afspraken via de programmacoördinatie Noordas.

> *Zuidflank*

In de Zuidflank gaat het erom de behoeften van het haven-industrieelcomplex te accommoderen en gelijktijdig de relatie met het deltalandschap, met bijbehorende kwaliteiten voor recreatie en wonen, te versterken.
Naast de aanleg van de Tweede Maasvlakte en een duurzame herstructurering van bestaande bedrijventerreinen, is het voor de verdere ontwikkeling van het haven- en industriecomplex noodzakelijk om nieuwe regionale bedrijventerreinen te ontwikkelen in de Zuidflank bij het verkeersknooppunt Ridderster en op twee locaties op Voorne-Putten (Brielle en Bernisse/Spijkenisse). De stadsregio stuurt daarbij op aansluiting bij het economisch complex in en om de haven, een ruim-

industriecomplex naar het landschap van Voorne-Putten en een positionering en profilering die zich goed verhouden tot de ontwikkelingen in de Waalhaven en de Drechtsteden.
Verbetering van de A15 moet zorgen voor soepel wegtransport van en naar de haven; aanleg van de A4 tussen Hoogvliet en Klaaswaal is nodig voor doorstroming in de noord-zuidrichting.
Het landschap van Voorne-Putten krijgt een impuls door een groenprogramma van bijna 1800 hectare; het regiopark IJsselmonde voorziet in ruim 1600 hectare natuur- en recreatiegebied. Daarbij moet de koppeling worden gemaakt naar de waterbergingsopgaven.

> *Rivierzones*

De rivier (Nieuwe Maas, Nieuwe Waterweg, Noord) biedt grote kansen voor nieuwe stedelijke milieus aan het water, na herstructurering of transformatie van verouderde bedrijventerreinen. Dit vereist een zorgvuldige plannings- en ontwerpstrategie, vooral in verband met eventuele aanpassingen van het verkeersnet en in verband met milieueisen. De stadsregio bevordert dat de ontwikkeling van de verschillende locaties wordt afgestemd; via afspraken over de kwaliteit en fasering worden de mogelijkheden optimaal benut.

een spoorlijn omgezet in een fijnmaziger lightrailverbinding en openbaar vervoer te water gaat een belangrijke functie vervullen in de ontsluiting van de rivierzones.

> *Knooppunten*

De omgeving van Rotterdam Centraal is een internationaal knooppunt. Daaromheen ligt een ring van kleinere knooppunten met een bovenregionale of regionale functie: Brainpark Centrum, Schieveste, Vijfsluizen, Alexander, Rotterdam Airport en Parkstad. Zij hebben een gunstige ligging voor bedrijven, voorzieningen en woningbouw in hoge dichtheden. De ontwik-

er moet afstemming zijn met investeringen in infrastructuur en ongewenste concurrentie tussen knooppunten moet worden voorkomen. Het is een opgave voor de stadsregio te komen tot afspraken met de betrokken gemeenten over de samenstelling van het vastgoedprogramma, over de verbetering van de infrastructuur en aanpak van de mobiliteit (goede overstapmogelijkheden OV, park & ride plaatsen).

De bovengenoemde opgaven worden gevoed vanuit sectorale plannen:

> *Verstedelijking*

In de periode 2010 - 2020 moet de regio circa 65.000 woningen bouwen, waarvan ongeveer 40.000 voorraadgroei en 25.000 vervangingsnieuwbouw. Omdat de vraag steeds meer kwalitatief van aard wordt, vergt de verstedelijkingsopgave een integrale benadering die de stadsregio heeft uitgewerkt aan de hand van vijf thema's:

- *trendbreuk in de herstructurering:* minder gestapelde

  woningen; in delen van naoorlogse wijken groenstedelijke

  en CO2-reductie; duurzame herontwikkeling van bestaande bedrijventerreinen;
- *openbaar vervoer gerelateerde verstedelijking:* verbetering van het regionale OV-systeem als randvoorwaarde voor verdere verstedelijking; concentratie van wonen, voorzieningen, kantoren bij OV-knooppunten;
- *transformatie rivierzones:* verdere 'ontginning' van de rivierzones in de hele regio; evenwicht in bedrijvigheid en woon- en recreatiefuncties; ontsluiting door OV over water;
- *centrumontwikkeling:* cruciaal onderdeel van de keuze voor binnenstedelijk bouwen in de verschillende stads- en dorpscentra;

- *metropolitaan landschap:* verbeteren van het groenblauwe netwerk in en om de stad; grotere gebruikswaarde gekoppeld aan de klimaat- en wateropgave; de rivier als drager van recreatieve routes en groenstructuren.

> *Bereikbaarheid en mobiliteit*

Het regionaal verkeer- en vervoerplan 2003-2020 ondersteunt de beoogde ruimtelijke, economische en leefbaarheidsontwikkelingen optimaal. De inzet van de stadsregio vertaalt zich in uitvoeringsgericht overleg met de vele partijen

daarbij gericht de beschikbare financiële middelen in. Via intensief contact met de rijksoverheid (zowel het ministerie van Verkeer en Waterstaat als de uitvoeringsorganisaties zoals Rijkswaterstaat en projectdirecties), spant de stadsregio zich

nieuwe infrastructuur zo te realiseren dat mobiliteit gepaard

benut de goede relatie die zij met het rijk heeft opgebouwd om lokale belangen te behartigen en gemeenten inhoudelijk en procesmatig te ondersteunen bij projectvoorbereiding.
In de periode tot 2020 gaat het er vooral om de interne en externe bereikbaarheid van de zuidelijke Randstad te

versterkingen en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moeten bereikbaar worden gemaakt. Daarbij is essentieel dat daarin alle modaliteiten vanuit hun sterke kant worden betrokken. Prijsbeleid en ketenbenadering zijn centrale aspecten in de aanpak van de stadsregio.
Projecten die in voorbereiding zijn of nu al worden gerealiseerd en die grote betekenis hebben voor de centrale opgave voor de komende decennia, zijn:

- *hoofdwegennet:* A4 Delft-Schiedam, A15, A13-16, A4-zuid, A20-oost, N57, 3-in-1 (Westland-Hoek van Holland), westelijke oeververbinding Nieuwe Waterweg;
- *onderliggend wegennet:* Noordoost (onder meer Algerabrug/weg), N209, N471 (verdubbeling), N57/Groene Kruisweg, Harmsenbrug/Hartelbrug, optimalisatie stedelijke wegennetten, aansluitingen hoofdwegennet/onderliggend wegennet;
- *openbaarvervoer-/spoorvoorzieningen:* toegankelijkheid open-

  Hoekselijn, Ridderkerklijn, stations Kethel en Parkstad, stedenbaan, spoorcapaciteit Schiedam - Delft en Gouda - Rotterdam, HST-Oost, Geldermalsenboog (Betuwelijn) ten behoeve van stedelijke ontwikkelingsruimte en spoorcapaciteit, optimalisatie stadstramnet, samenhangend openbaar vervoernet zuidvleugel (onder meer koppeling Haaglanden zuid - Rotterdam noord met airport, Schieveen, Technopolis), tangentiële verbindingen, veiligheid en instandhouding netwerken;
- *ketenmobiliteit:* P&R-voorzieningen onder andere Beverwaard, Meijersplein, Schieveste, Capelsebrug, Kralingsezoom en Voorne Putten, fietsenstallingen bij stations, metrostations en belangrijke bushaltes, aansluitingen bus/tram/metro/spoor;
- *goederenvervoer:* bereikbaarheid mainport multimodaal, spoorcapaciteit;
- *benutting en vraagbeïnvloeding:* dynamisch verkeersmanagement, prijsbeleid/kilometerheffing, reisinformatie (multimodaal, online, etc.);
- *innovaties:* OV-chipkaart, hybride bussen, schone wagenparken, parkshuttles, uitvoering duurzaam mobiliteitsbeleid;
- *verkeersveiligheid:* educatie, projecten, kennisbevordering;
- *duurzame bereikbaarheid:* studie Rotterdam VOORuit (bereikbaarheidsconcept zuidvleugel);
- *OV-voorzieningenniveau:* concessieverlening, personenvervoer over water.

> *Economie en grondbeleid*

De stadsregio Rotterdam omvat een enorm economisch

oog springt. Daarnaast herbergt de regio twee van de vier

het Agri-logistiek complex in Barendrecht/Ridderkerk), die samen een forse bijdrage leveren aan het bruto binnenlands product. De stadsregio onderhoudt daarnaast ook intensieve contacten met het Westland over economische en infrastructurele verbindingen. Het internationaal centrum Rotterdam is

deze drie pijlers bepalend voor de nationale en internationale positie van de regio.
Regionale samenwerking met betrekking tot economie krijgt gestalte binnen het Regionaal Economisch Overleg (REO), waarin provincie, stadsregio, gemeenten, Kamer van Koophandel en Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Rijnmond participeren. In formele zin is dit een provinciale commissie.
Duurzame economische groei in de regio is een opgave die

herstructurerings- en ontwikkelingsbureau (RHOB) ingericht.
Het vertrekpunt is de economische ontwikkeling van Rotterdam in de context van haar (functionele) regio. Kernopgaven als herstructurering van bestaande bedrijventerreinen, realisatie van nieuwe bedrijventerreinen en kantoorontwikkeling behoeven een uitvoeringsgerichte aanpak. Bundeling van kennis en capaciteit, het richten van middelen, het in samenhang prioriteren en faseren zijn daarbij cruciaal.
Bij veel herstructureringsplannen voor bedrijventerreinen blijkt het moeilijk om de stap naar de uitvoering te maken. Uitvoeringskracht en beschikbare ondersteunende middelen moeten daarom gebundeld worden en via een regionaal meer-

Kernpunten van de aanpak zijn:

- *het terrein staat centraal:* de complexiteit is niet afhankelijk van de omvang van het terrein, maar van het krachtenveld eromheen, in combinatie met de specifieke ruimtelijke en vastgoedsituatie. De benodigde lange adem heeft betrekking op het opbouwen van draagvlak bij ondernemers, maar ook op het kunnen benutten van het optimale (markt-)moment;
- *het juiste moment staat centraal:* de prioritering van veroudering van het terrein en de verminderde economische en functionele weerbaarheid. Dit moment is afhankelijk van de helderheid over de toekomst van het terrein en de markt of marktomstandigheden. Als er 'beweging' komt moet snel gehandeld kunnen worden;
- *de gemeente staat centraal:* de gemeente is de eerst aangewezen overheidspartij om de herstructurering van een bedrijventerrein tot uitvoering te helpen brengen;
- *voorkomen van vrijblijvendheid:* op gemeentelijk niveau aanwezig om de herstructurering met kracht op te pakken. Herstructurering vraagt daarom prioriteit en commitment in het gemeentelijk beleid;
- *voorkomen van versnippering van kennis:* herstructurering mogelijk deze op te bouwen en in de eigen organisatie te verankeren;
- *voorkomen van versnippering van middelen:* via de gemeenten, stadsregio, provincie en rijk zijn aanzienlijke middelen beschikbaar voor de herstructurering, vanuit het economisch beleid of gerelateerd aan andere beleidsvelden. Door een gezamenlijke aanpak kan bundeling van geldstromen worden bewerkstelligd.

In het verleden zijn wel pogingen gedaan om te komen tot een regionaal grondbeleid en in het verlengde daarvan een regionaal ontwikkelingsbedrijf. Dit is steeds op weerstand gestuit. Recentelijk werd in het REO geconcludeerd dat een regionaal ontwikkelingsbedrijf praktisch gezien een stap te ver is. Herstructurering is te sterk verweven met het gemeentelijk ro-beleid, de gemeentelijk grondexploitatie en de gemeentelijke organisatie.
Ten aanzien van de grondexploitatiewet zijn de (on)mogelijkheden verkend om dit instrument te benutten voor regionale opgaven. Deze lijken ons beperkt. Overigens vinden wij dat het niet op voorhand is uit te sluiten dat voor bepaalde programma's of projecten het inrichten van een ontwikkeling-

Economic Development Board Rotterdam op zich genomen om een advies op te stellen over slagkracht in de economie op regionaal niveau. Dat kan een opstapje zijn voor een bredere regionale economische agenda.

> *Groen en water*

Met het tweede regionaal groenblauw structuurplan (RGSP2) zet de stadsregio in op de realisatie van een robuuste samenhangende groenblauwe structuur rondom het stedelijk gebied van de regio. Deze structuur bestaat uit drie regioparken (IJsselmonde, Delfland en Rottemeren). Twee daarvan

tot de groenblauwe strategie van de Zuidvleugel en in relatie tot de verstedelijkingsafspraken: Delfland en Deltapoort (de laatste omvat tevens een deel van het regiopark IJsselmonde).

2040. Daarnaast worden drie andersoortige gebieden onderscheiden:

- Voorne-Putten waar vooral gewerkt wordt aan het Krekenplan waarin een koppeling tot stand wordt gebracht met opgaven voor waterberging en versterking van het open landschap van de eilanden;
- de Noordrand waar in relatie tot andere ruimtelijke ontwikkelingen gewerkt wordt aan een groene zone tussen Delfland en Rottemeren;
- de Maasmond waarin gewerkt wordt aan een groene zone tussen Maassluis en het kustgebied.

De accenten liggen op een duurzame groenblauwe kwaliteit rond het stedelijk gebied waarbij het in eerste plaats gaat om recreatiegebieden, duurzaam beheer van deze gebieden en de verbindingen in en tussen de gebieden en tussen de bebouwde kommen en de recreatiegebieden.
Als zelfstandig beleidsonderwerp is water nog in ontwikkeling. Invalshoeken zijn de ruimtelijke gevolgen van de waterkwantiteitsopgave, de relatie met het klimaatbeleid en de opgaven die voortkomen uit het advies van de commissie Veerman (de regio is in dat kader een van de hotspots).

> *Milieu*

De opgave voor milieu tussen 2010 en 2020 valt in drie onderdelen uiteen:

- *proactieve milieuaanpak:* de activiteiten zijn erop gericht in een zo vroeg mogelijk stadium bij de uitvoering van de verschillende programma's en projecten de milieu-aspecten is gericht de uitvoerbaarheid te vergroten en tegelijkertijd de milieukwaliteit in de regio te versterken. De stadsregio ondersteunt de gemeenten onder meer met trainingen voor duurzame ontwikkeling, met signaalkaarten voor geluid, externe veiligheid en bodem en door het mede subsidiëren van quick scans voor het doorlichten van ruimtelijke plannen op milieukansen en -knelpunten.
- *regionale aanpak luchtkwaliteit:* in dit verband gaat het om het uitvoeren van het regionale plan van aanpak luchtkwaliteit, de uitvoering van onderdelen uit de regionale en nationale samenwerkingsprogramma's luchtkwaliteit, de monitoring van de voortgang van de uitvoering van de plannen en de effecten op de luchtkwaliteit. De stadsregio ontvangt van het ministerie van VROM tot 2014 in totaal 9,5 miljoen voor de uitvoering van het plan. Een deel hiervan is beschikbaar voor subsidies aan gemeenten voor projecten ter verbetering van de luchtkwaliteit. Verder ondersteunt de stadsregio de gemeenten met onder meer de handreiking luchtkwaliteit en het aanbieden van wagenparkscans.
- *regionale klimaatagenda:* de gemeenten hebben in 2007 besloten de krachten te bundelen door samen te werken aan een beter klimaat. Door middel van 13 samenwerkingsprojecten en koppeling aan het lokale klimaatbeleid wordt een reductie van de CO_2-uitstoot beoogd (40 % in 2025). De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. De stadsregio ondersteunt het proces met inzet van uren en geld. In een tweede fase wordt bezien op welke wijze in de regio aan klimaatadaptatie kan worden gewerkt. Daarbij wordt aangesloten bij initiatieven op basis van de commissie Veerman (de regio is hotspot in dat verband) en bij het Rotterdam Climate Initiative.

> *Jeugdzorg*

Jeugdzorg behoort op dit moment in bijna heel Nederland tot het takenpakket van de provincies. Drie stadsregio's (Amsterdam, Rotterdam en Haaglanden) vormen hierop een uitzondering. Sinds enkele jaren wordt vanuit verschillende gremia (waaronder G4 en VNG) bepleit de jeugdzorgtaken bij de gemeenten te leggen, vanwege de verwevenheid met taken die al op het gemeentelijke niveau liggen: preventief jeugdbeleid, onderwijs, gezondheidszorg en veiligheid. Bij de evaluatie van de Wet op de jeugdzorg, die eind 2009 gereed moet zijn, zal naar verwachting blijken dat - in het kader van een sluitende jeugdketen - gemeenten de aangewezen bestuurslaag zijn om de jeugdzorgtaken op zich te nemen. Ten aanzien van de bovenlokale jeugdzorgvoorzieningen kan de regionale samenwerking vorm worden gegeven via de gemeenschappelijke regeling openbare gezondheidszorg Rotterdam-Rijnmond[2]. Mocht jeugdzorg toch onderdeel van het wettelijk takenpakket van de stadsregio blijven, dan dient een en ander opnieuw te worden bezien.

Nieuwe opgaven?

De samenwerking in stadsregionaal verband is tot nu toe gericht op het wettelijk takenpakket uit de Wgr-plus en sectorwetgeving en dus, met uitzondering van jeugdzorg, op het fysieke domein. Binnen dat domein is expertise opgebouwd en zijn netwerken met andere overheden en maatschappelijke partners gevormd.
Dat neemt niet weg dat de wet nadrukkelijk ruimte laat aan gemeenten om op andere terreinen (vrijwillig) samen te werken. De financiële middelen daarvoor moeten wel door de gemeenten zelf worden opgebracht. Dit heeft ertoe geleid dat de stadsregio's in Nederland weliswaar dezelfde wettelijke grondslag hebben, maar hun takenpakket zeer divers is, evenals het daarbij behorende financiële plaatje.
Tijdens de gesprekken in Dialoog 2009 over de conceptvisie zijn suggesties gedaan om het takenpakket uit te breiden met 'dossiers' buiten het fysieke domein. Genoemd zijn arbeidsmarktbeleid in relatie tot economische ontwikkeling, educatie en onderwijs en toerisme.

> *Arbeidsmarkt*

Regionale samenwerking op dit terrein vindt plaats in het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Rijnmond. Het RPA is een samenwerkingsverband van gemeenten en ketenpartners in de Rijnmond, opgericht door de werkgevers- en werknemersorganisaties, 43 gemeenten (waaronder 16 uit de stadsregio), UWV en CWI. Het RPA heeft geconstateerd dat de toegevoegde waarde van het platform vooral

omgevormd naar vier subregio's: regio Nieuwe Waterweg Noord, regio Rotterdam, regio Voorne-Putten/Rozenburg en regio Zuid-Holland Zuid (Drechtsteden, Hoeksche Waard, Alblasserwaard, Vijfheerenlanden). In de praktijk blijkt dit subregionale model niet echt te werken. Momenteel treedt de Rotterdamse wethouder sociale zaken en werkgelegenheid op als RPA-voorzitter in deze regio. Hem is gevraagd om zijn visie te geven op eventuele bemoeienis van de stadsregio met arbeidsmarktbeleid.

> *Volwasseneneducatie*

In 1992 is het Openbaar Lichaam Volwasseneneducatie Rijnmond (OLIVER) opgericht. Daarin participeren alle gemeenten uit de stadsregio en de gemeenten op Goeree-Overflakkee. De oprichting van OLIVER is voortgevloeid uit de Wet op de volwasseneneducatie, die voorschreef dat de gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk waren voor de planning van de volwasseneneducatie. De gemeente Rotterdam

verwachting dat rond 1998 de stadsprovincie zou worden ingesteld en de taken van OLIVER zou incorporeren.
Vanaf 2000 beschikt iedere gemeente op basis van de Wet

een door het rijk toegekend budget. De samenwerking binnen OLIVER is sindsdien niet meer verplicht, maar is om praktische redenen (bijvoorbeeld het gezamenlijk inkopen van opleidingstrajecten bij ROC's) voortgezet. In die periode is ook bezien of incorporatie van OLIVER in de stadsregio zinvol zou zijn. De incorporatie is niet tot stand gekomen, enerzijds vanwege de financiële 'open einden' van een ESF-kwestie; anderzijds vanwege de wens van de gemeenten de taken, bevoegdheden

2

en budgetten in eigen hand te houden. Wel is een regeling getroffen waardoor de stadsregio een vertegenwoordiger kreeg in het dagelijks bestuur van OLIVER. Bij het verlengen van OLIVER voor de periode 2007-2010 hebben de gemeenten besloten dat dit laatste ongewenst is en deze regeling teruggedraaid. In het kader van het zogenoemde participatiebudget zijn inmiddels de financiële middelen voor de re-integratie, inburgering en volwasseneneducatie gebundeld.

> *Leerplicht en voortijdig schoolverlaten*

Momenteel wordt op initiatief van Capelle aan den IJssel onderzocht of en in welke vorm regionale samenwerking met betrekking tot leerplicht meerwaarde kan opleveren. Met betrekking tot verzuimregistratie zijn al afspraken gemaakt: Rotterdam coördineert dit voor de regio. Overigens gaat binnenkort de centrale registratie via het rijk (Informatiebeheer Groep) lopen. IBG zal dan terugkoppelen naar de gemeenten.

verdeeld in 39 RMC-regio's. Iedere regio heeft een contactgemeente die de melding en registratie van voortijdige schoolverlaters coördineert en die zorg draagt voor mogelijkheden van doorverwijzing en herplaatsing in het onderwijs. Voor de RMC-regio Rijnmond is Rotterdam contactgemeente. Er zijn vier subregio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg, Zuid-

Rotterdam, Schiedam, Spijkenisse en Capelle aan den IJssel als regiegemeente).
Tussen het ministerie van OCW, de RMC-regio Rijnmond, ROC Zadkine en ROC Albeda College is een convenant voor-

van 40% van het aantal voortijdig schoolverlaters in 2010-

op het behalen van een startkwalificatie. Er zijn financiële afspraken en concrete maatregelen in opgenomen.

> *Toerisme*

De Wgr-plus noemt toerisme als regionale taak. Gemeenten zelf hebben toerisme vooral benaderd als onderwerp van lokaal beleid. Via haar ruimtelijke beleid draagt de stadsregio bij aan verbetering van het recreatief product van de regio, bijvoorbeeld in de vorm van fietspaden en regioparken. Wij vinden dat de eventuele meerwaarde van stadsregionale inzet voor toerisme moet worden bezien in de bredere context van regiomarketing als onderdeel van regionaal economisch beleid.

Conclusies en aanbevelingen

De kracht van de stadsregio ligt vooral in haar expertise, bevoegdheden en middelen in het fysieke domein. Daarmee levert de stadsregio tevens een onmisbare bijdrage aan de versterking van de economische structuur van de regio. Wij zien de stadsregio daarom primair als een op ruimte en mobi-

binnen dit fysieke domein is complex en veelomvattend; de samenwerking kan op onderdelen verder versterkt worden.

het advies van de Economic Development Board Rotterdam kan daarvoor bouwstenen leveren.
Binnen de regio bestaan daarnaast netwerken met een meer sociaal-maatschappelijke oriëntatie. Wij zien geen dringende noodzaak deze netwerken te 'absorberen' in stadsregionaal verband. Veel energie zou dan verloren gaan met het zoeken naar bestuurlijke constructies en samenvoegen van organi-

de bestaande netwerken beter in programma's en projecten samenwerken.
Een punt van aandacht vinden wij het arbeidsmarktbeleid in relatie tot economische ontwikkeling. Enerzijds is - op papier in elk geval - de regionale samenwerking met betrekking tot de arbeidsmarkt geregeld in het RPA, anderzijds gaan regel-

bewerkstelligen. Het lijkt daarom nuttig om deze waarneming te toetsen aan de beleving van het RPA-bestuur. Aan de voorzitter is gevraagd hierop zijn visie te geven.

4. Regionale samenwerking in

In 2010 evalueert het kabinet de juridische basis van de stadsregio's, de zogenoemde Wgr-plus. Deze evaluatie wordt gekoppeld aan die van de brede doeluitkering verkeer en vervoer, en vindt plaats tegen de achtergrond van de door kabinet en IPO geformuleerde visie op de positie van de provincies.

Wij hebben als een gegeven aanvaard dat kabinet en parlement een vierde bestuurslaag, in de vorm een rechtstreeks

dat de gemeenten binnen de stadsregio de vorming van één agglomeratiegemeente ongewenst achten.
Het loslaten van meer fundamentele visies uit het verleden op herinrichting van het middenbestuur gaat voor de bestuurlijke werkgroep niet zonder pijn. Verlengd lokaal bestuur is niet voor iedereen de gedroomde bestuurlijke vorm. Maar ook hier geldt: als het niet kan zoals het moet, dan moet het zoals het kan.

Regionale samenwerking kent een lange traditie in ons gebied. Nadat in 1986 het Openbaar Lichaam Rijnmond werd opgeheven, ontstond al snel het besef dat dit niet het einde van de samenwerking kon betekenen, maar dat naar nieuwe wegen moest worden gezocht. In een sterk verstedelijkt gebied, waarin de haven en de daarmee samenhangende economische infrastructuur de verschillende gemeenten bindt, liggen er immers te veel opgaven die de grenzen van afzonderlijke gemeenten overstijgen en om een gezamenlijke aanpak vragen.
Deze gemeenschappelijk doorleefde bestuurlijke geschiedenis

in onze regio met elkaar spreken, handelen en besturen. Deze regionale bestuurscultuur is ook medebepalend voor de sterke voorkeur van de gemeenten voor afstemming op de schaal van de stadsregio.

Toekomstperspectief

Eerdere toekomstvisies die in onze regio werden geformuleerd, hadden als uitgangspunt een rechtstreeks gekozen regio-

Ook vandaag de dag sluit een dergelijk perspectief het beste

en parlement heersende opvattingen is dit, zoals ook door de VNG-commissie Nijpels is gesignaleerd, nu geen realistische

gedragen visie op de aard en de vorm van de samenwerking in de komende jaren. Binnen de nu eenmaal gegeven grenzen, valt er immers in een combinatie van door het rijk rechtstreeks toegekende bevoegdheden, door de provincie overgedragen bevoegdheden en door inzet van de eigen gemeentelijke bevoegdheden nog een wereld te winnen.

Historisch perspectief
Aan het einde van de jaren tachtig dreigden grote steden te verpauperen, terwijl hun randgemeenten floreerden: de lusten en de lasten waren in het grootstedelijke gebied

worden opgepakt en risico's werden onvoldoende beheerst, omdat de schaal waarop bestuurd werd niet meer aansloot op de schaal waarop die kansen en risico's zich voordeden.

(vooral) het fysieke domein integraal aangepakt konden

weinig op de uitvoering gericht) beschouwd en gemeenten als te klein.
Het rijk zocht daarom voor de uitvoering van zijn beleid de regionale schaal op. Ook gemeenten waren ervan overtuigd dat in een gebied waarin soms de gemeentegrens dwars door een straat loopt, samenwerking onontbeerlijk is. Zij zochten naar een vorm van samenwerking op

voorkomen dat sommige gemeenten uitsluitend zouden profiteren van de inspanningen van anderen zonder zelf bij te dragen (de zogenoemde `free riders').
Echt ingrijpende oplossingen voor het probleem (zoals de vorming van agglomeratiegemeenten) bleken politiek niet haalbaar. Het toenmalige kabinet koos daarom in 1995 voor stadsregio's: zeven grootstedelijke gebieden in

en geld om daarmee bovenlokale taken uit te voeren. De gemeenten binnen die grootstedelijke gebieden werden wettelijk verplicht tot samenwerking in het fysieke domein.

gekozen bestuur, elke gemeenteraad wijst naar rato van het aantal inwoners vertegenwoordigers aan in de regioraad, die vervolgens het dagelijks bestuur kiest.
De optie om van een stadsregio door te groeien naar een stadsprovincie met een rechtstreeks gekozen bestuur bleek uiteindelijk niet haalbaar. En alle discussies, rapporten en adviezen over vernieuwing van het middenbestuur in het eerste decennium van deze eeuw ten spijt: een model

niet voorhanden. Of - zoals Ed Nijpels, voorzitter van de VNG-commissie toekomst stadsregionale samenwer-

bestuurlijke inrichting van Nederland heeft het kabinet de facto een moratorium ingesteld'.
Inmiddels heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties te kennen gegeven dat zij drie bestuurslagen als een gegeven ziet: de Europese, de nationale en

tendeert zij naar flexibele bestuursvormen, die recht doen aan een specifiek probleem of opgave.

samenwerkingsvormen, met een levendige interactie tussen regio en gemeenten op dit moment het meest kansrijk zijn. De Wgr-plus zorgt ervoor dat die samenwerking niet vrijblijvend is. Daardoor is de stadsregio ook voor andere besturen, semi-publieke en private partijen een betrouwbare en aantrekkelijke partner.

Flexibele rollen

De doorzettingsmacht van de stadsregio ligt niet zozeer in formele wetgeving, maar veeleer in haar vermogen om krachtige coalities in en buiten de regio te smeden, investeringsmiddelen te organiseren, belangen uit te ruilen en packagedeals te sluiten. Afhankelijk van de situatie ligt het accent nu eens op de ene, dan weer op een andere rol. Zonder een hiërarchie in rollen aan te brengen, kan wel worden vastgesteld dat de rol als verdeler van financiële middelen voorwaardelijk is om de andere rollen geloofwaardig en met succes te kunnen spelen.

- *beleidsontwikkelaar;*
- *verdeler van financiële middelen;*
- *belangenbehartiger en 'lobbyist' voor de regio bij rijk en provincie;*
- *facilitator van gebiedsontwikkeling;*
- *ondersteuner van gemeenten bij de uitvoering van programma's en projecten;*
- *mediator;*
- *smeder van publiek-private allianties;*
- *aanjager van het publieke debat;*
- *kenniscentrum*

Flexibele schalen

De zeven stadsregio's in ons land zijn in het midden van de jaren negentig door het rijk ingesteld als antwoord op een schaalprobleem: voor de uitvoering van zijn toenmalige 'grote nota's' (Vierde Nota Ruimtelijke Ordening, Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer, Nota Groene Ruimte,

te groot. De afgelopen jaren hebben geleerd dat de instelling van stadsregio's niet het definitieve antwoord op het schaal-

netwerken op Zuidvleugel- en Randstadniveau, en ontstaan

schaal. Hiermee wordt nog maar eens onderstreept dat de ideale schaal niet bestaat.
De stadsregio Rotterdam kent een vaste schaal: zestien (na 18 maart 2010 vijftien) gemeenten werken verplicht samen aan de wettelijke taken uit de Wgr-plus en sectorwetgeving; het zijn niet de gemeenten zelf maar het is de provincie (en uiteindelijk de wet) die de omvang van het gebied heeft bepaald.

regionale opgaven hebben dat niet. De opgaven overziend, kan worden geconstateerd dat de huidige schaal van de stadsregio als 'netwerk voor ruimte en mobiliteit' redelijk voldoet, hoewel er zeker ook sprake is van grensoverschrijdende ontwikkelingen. In die gevallen wordt - veelal via bestuurlijke overeenkomsten - samengewerkt op bovenregionaal niveau (bijvoor-

op de schaal van de Zuidvleugel (bijvoorbeeld stedenbaan, verstedelijking 2010-2020, MIRT) of op de schaal van de Randstad (bijvoorbeeld in RandstadUrgentprojecten zoals de planstudie A13-16 en de ontsluiting mainport Rotterdam).
Regionale samenwerking op terreinen buiten het fysieke

stadsregionale grenzen. Zo worden voor de Veiligheidsregio uiteraard de grenzen van de Politieregio gehanteerd en zoekt de gemeenschappelijke regeling openbare gezond-

die grenzen. In het regionaal platform arbeidsmarktbeleid Rijnmond werken naast de gemeenten uit de stadsregio ook de gemeenten uit Zuid-Holland Zuid samen; in het openbaar lichaam volwasseneneducatie Rijnmond de gemeenten op Goeree-Overflakkee.
Mede onder invloed van voortgaande decentralisatie van taken naar gemeenten, ontstaan samenwerkingsverbanden die zich veelal richten op de uitvoering van sociaal-maatschappelijke opgaven. Gemeenten zoeken voor deze 'burger-nabije' opgaven uitdrukkelijk niet de schaal van de stadsregio op, maar een veel kleinere subregionale schaal.

Conclusies en aanbevelingen

andere schalen, vinden wij het op dit moment niet zinvol om energie te steken in het zoeken naar een andere schaal voor de stadsregio; ook die zal immers 'grensproblemen'

'veelschalig' is geworden. De stadsregio is dan te bezien als

of project coalities sluit met andere netwerken. Dat kunnen andere territoriaal bepaalde netwerken zijn (zoals Haaglanden, Drechtsteden, Midden-Holland), maar ook op andere beleidsterreinen gerichte netwerken (zoals het regionaal platform arbeidsmarktbeleid Rijnmond). Ook bij ontwikkelingen zoals Metropoolregio Rotterdam - Den Haag dient de stadsregio (en uiteraard het stadsgewest Haaglanden) haar rol als behartiger van regionale belangen te spelen.
In onze visie is het niet ondenkbaar dat tussen 2010 en 2020 samenwerking met bepaalde netwerken dusdanig intensiveert,

elke bestuursperiode opnieuw te bezien of een andere schaal meerwaarde biedt.

5. Samenwerkingsvormen

Als overheidssturing veelschalig is, dan is één van de benodigde kerncompetenties het vermogen om tijdig coalities op de juiste schaalgrootte te sluiten en zo tot een adequate aanpak van maatschappelijke opgaven te komen. De stadsregio zou zich dan moeten positioneren als 'facilitator van wisselende coalities'.
Vanuit een stevige eigen positie - zestien gemeenten die nut en noodzaak van samenwerking in het fysieke domein inzien

toedeling van financiële middelen - smeedt de stadsregio (binnen door de regioraad bepaalde kaders) zowel op subregionale als op bovenregionale schaal flexibele, programma-

en reikwijdte van de opgave bepalen hoe en met wie die wordt opgepakt, hoe licht of zwaar het verband wordt opgetuigd en wat de doorlooptijd is.

Samenbrengen van bevoegdheden, geld en capaciteit

en capaciteit nodig. Over de inzet daarvan maken de betrokken partijen bindende afspraken. De stadsregio heeft een rol in het 'formuleren' van programma's en beschikt op bepaalde terreinen over geld en capaciteit. Meer dan tot nu toe kan de inzet daarvan afhankelijk worden gemaakt van de bereidheid van andere partijen om hun bijdrage aan het programma

een verbetering van de ontsluiting van een gebied, mits de gemeente ter plaatste de ontwikkeling van een bedrijven-

de verstedelijking, kunnen afspraken over programma's en projecten worden vastgelegd in convenanten, waarin wordt bepaald wie welke bevoegdheden, financiële middelen en

de kans op daadwerkelijke uitvoering van programma's - ook als de looptijd over een bestuursperiode heen gaat.

Samenwerking met de provincie: complementariteit in plaats van rivaliteit

Bevoegdheden en middelen met betrekking tot de fysieke ontwikkeling in de regio zijn over verschillende partijen verdeeld. Dat kan snel leiden tot onvruchtbare discussies over 'wie waar over gaat', ook in de relatie tussen provincie en stadsregio. In de praktijk heeft zich een situatie ontwikkeld waarin provincie en stadsregio elkaar goed weten te vinden. Voorbeelden daarvan zijn de gezamenlijke ontwikkeling van het regionaal structuurplan/provinciaal streekplan RR2020, de overdracht door de provincie aan de stadsregio van bevoegdheden en middelen in het kader van stedelijke vernieuwing (ISV-2) en het gezamenlijk in Zuidvleugelverband optrekken bij de voorbereiding van het MIRT (inclusief de verstedelijkingsafspraken 2010-2020).
Met respect voor ieders positie en verantwoordelijkheden lijkt er ruimte om in goed overleg met de provincie op programma- en projectniveau te komen tot nadere afspraken over de inzet van bevoegdheden en middelen. Ook hier geldt, dat het goed is zulke afspraken in duidelijke bestuursovereenkomsten te borgen.

Samenwerking met semi-publieke en private partijen

De relaties van de stadsregio met semi-publieke en private partijen in de regio zijn niet op alle terreinen even sterk ontwikkeld. Hoewel er sectoraal wel contacten zijn, is er geen 'platform' waarop deze partijen meedenken over de ontwikkeling

dat de stadsregio in samenspraak met deze partners gaat onderzoeken hoe hiervoor een vruchtbare vorm kan worden gevonden.

Conclusies en aanbevelingen

'Veelschalige' samenwerking en samenwerkingsvormen met verschillende partijen zijn onvermijdelijk en vormen een uitda-

stadsregio heeft de potentie zich te ontwikkelen tot 'facilitator van wisselende coalities'.
Regionale solidariteit wordt ontdaan van vrijblijvendheid door voor programma's en projecten bindende bestuursovereen-

heen. De complementariteit tussen provincie en stadsregio kan vorm krijgen in per bestuursperiode vast te stellen samenwerkingagenda's, uitvoeringsovereenkomsten op het niveau van programma's en projecten en delegatie van taken en bevoegdheden op basis van bestuursovereenkomsten.
De stadsregio zal in de komende periode energie moeten steken in het versterken van de participatie van semi-publieke en private partijen in regionale programma's.

6. Bestuurlijke structuur en besluitvorming

In gesprekken over regionale samenwerking blijkt steevast dat (bijna) iedereen overtuigd is van de noodzaak en onvermijdelijkheid daarvan, maar ook dat (bijna) iedereen zich ergert aan de wijze waarop in regionaal kader besluiten worden genomen en de wijze waarop gemeenten daarbij worden betrokken[3]. Daarmee is een duidelijk signaal gegeven dat de werkwijze binnen de stadsregio heroverweging behoeft.

wordt beschouwd als irritant, gekunsteld of overbodig vloeit voort uit in het verleden gemaakte eigen keuzes, al dan niet geformaliseerd. Die keuzes waren op hun beurt ingegeven door het verlangen een 'echte bestuurslaag' te zijn.

Geen bestuurslaag

De huidige bestuurlijke organisatie en wijze van besluitvorming stammen uit de jaren negentig. Bij de keuzes die destijds

van een stadsprovincie: een duidelijke bestuurslaag met een rechtstreeks gekozen bestuur. Maar het is niet meer van deze

zien. Hoewel de stadsregio haar takenpakket (en deels haar

de provincie ontvangt, ontleent zij haar legitimatie aan de

lokaal bestuur en wij vinden dat dat zichtbaar moet zijn in organisatie en werkwijze.
Dit betekent dat het zwaartepunt moet worden verlegd naar de raden van de deelnemende gemeenten. Wet- en regelgeving bieden daarvoor op zich voldoende mogelijkheden: het gaat er om deze beter te benutten en accenten te verleggen.

Het verleggen van het accent naar verlengd lokaal bestuur opent mogelijkheden voor een betere democratische legitimatie, beperking van de belasting van bestuurders en afscheid nemen van de krampachtige pogingen om tot een partijpolitieke afspiegeling te komen.
Wij stellen voor de regioraad in zijn huidige vorm op te heffen. De politieke controle verschuift naar de gemeenteraden. Per

over de strategische agenda van de regio. Jaarlijks worden de

en worden verantwoordingsdebatten gevoerd op basis van het jaarverslag. De informatiepositie van de gemeenteraden wordt versterkt. Wel blijven de huidige regels voor bindende elementen en procedures van kracht.

Algemeen bestuur

Binnen de Wgr-plus is het instellen van een algemeen bestuur waarin alle deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd verplicht. De huidige invulling daarvan in een regioraad met 41 leden, 53 stemmen en fracties op partijpolitieke basis is dat geenszins:

- het partijpolitieke element is een overblijfsel uit de periode waarin een rechtstreeks gekozen regiobestuur onder handbereik leek te zijn;
- de keuze voor een groot aantal leden (in plaats van minder leden met gewogen stemrecht) is gebaseerd op de toenmalige wens om het (politieke) debat te voeren in de regioraad in plaats van in de afzonderlijke gemeenteraden. Alleen Rotterdam heeft destijds gekozen voor de invulling van haar 18 stemmen door 6 vertegenwoordigers;
- de toedeling van het aantal stemmen per gemeente is

  gedeelte daarvan. Rotterdam zou, met ongeveer de helft van de inwoners van de regio, recht hebben gehad op ook ongeveer de helft van de stemmen in de regioraad, maar heeft daarvan bewust afgezien om de samenwerkingsbereidheid van de andere gemeenten niet bij voorbaat te frustreren.

te laten spelen bij het samenstellen van het algemeen bestuur. Om deze trendbreuk duidelijk te markeren, is het beter niet langer te spreken over een regioraad, maar over het algemeen bestuur. Voor de invulling van dit algemeen bestuur bieden wij, gezien de gebleken verschillen van opvatting, twee varianten aan:

1. *Elke gemeente wijst voor het algemeen bestuur uit zijn college van burgemeester en wethouders één vertegenwoordiger aan. Dit vloeit logisch voort uit de principiële keuze om de stadsregio te positioneren als verlengd lokaal bestuur. De afgevaardigde in het algemeen bestuur vertolkt de opvatting van zijn gemeente en legt verantwoording af aan de eigen gemeenteraad. De leden van het algemeen bestuur hebben een gewogen stemrecht (in de verhoudingen zoals die nu*

   niet hun politieke partij. Zij bewaken de relatie tussen de stadsregio en hun gemeente; zij zorgen ervoor dat de regionale agenda onder de aandacht van de gemeenteraad wordt gebracht.

3

2. Elke gemeente wijst voor het algemeen bestuur twee vertegenwoordigers aan, bij voorkeur uit haar college van burgemeester en wethouders. Raadsleden worden echter niet uitgesloten. De afgevaardigden in het algemeen bestuur vertolken de opvatting van hun gemeente en leggen verantwoording af aan de eigen gemeenteraad. De leden van het algemeen bestuur hebben een gewogen stemrecht (in de verhoudingen zoals die nu ook gelden). Het stemgewicht van de gemeente wordt over de twee leden verdeeld; om halve stemmen te verdubbeld (de stemverhouding blijft dus gelijk). De hun gemeente en niet hun politieke partij. Zij bewaken de relatie tussen de stadsregio en hun gemeente; zij zorgen ervoor dat de regionale agenda onder de aandacht van de gemeenteraad wordt gebracht.

Voor beide varianten zijn argumenten aan te dragen. De eerste bestuur en beperkt de belasting van bestuurders. De tweede komt tegemoet aan de wensen van gemeenten die één vertegenwoordiger een te smalle basis achten of de mogelijkheid willen openhouden om naast een collegelid ook een raadslid naar het algemeen bestuur af te vaardigen. De pleitbezorgers van deze variant verwachten, dat hierdoor gunstiger voor- de gemeenten sterk te houden. Wij laten het aan het dagelijks bestuur en regioraad over om hierin keuzes te maken.
De huidige regioraad vergadert nu zes maal per jaar. Ook dit is een eigen keuze, vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Wij denken dat een lagere frequentie, bijvoorbeeld vier maal per jaar, haalbaar is.
Het algemeen bestuur beslist over de toedeling van regionale middelen aan programma's en projecten en stelt beleids- en investeringsplannen vast. Als dat eenmaal is gebeurd, zijn bij de uitvoering lang niet altijd alle gemeenten betrokken en kaders plaatsvinden in kleiner verband, zo nodig op basis van convenanten. Het algemeen bestuur heeft vervolgens weer een rol in het bewaken van de uitvoering.

Commissies

De gemeenschappelijke regeling maakt het mogelijk commissies van advies en bijstand in te stellen. Momenteel zijn er commissies voor:
- groen, ruimtelijke ordening en milieu;
- wonen en sociaal beleid;
- verkeer en vervoer;
- bestuurlijke organisatie, communicatie en middelen;
- jeugdzorg.

wijst op voordracht van de fracties leden aan, maar ook de wethouders uit de gemeenten op het desbetreffende inhoudelijke terrein zijn uit hoofde van hun wethouderschap lid van de commissies.
Naast de bovengenoemde commissies functioneren momenteel nog twee andersoortige commissies:
- provinciale commissie. De regioraad wijst hiervoor geen leden aan; het zijn de gemeentelijke portefeuillehouders economie die participeren;
- de bezwaarschriftencommissie. Naast de externe voorzitter is het gezien de aard van de commissie voor de hand liggend juist deze uit leden van het algemeen bestuur samen te stellen.

In de praktijk zijn het vooral de wethouders die de commissievergaderingen domineren. Wij stellen voor om de commis- bezwaarschriften) in de huidige vorm af te schaffen. Daarvoor in de plaats komen portefeuillehoudersoverleggen. De portefeuillehouders bereiden die overleggen in de eigen gemeente voor en leggen daar ook verantwoording af aan de raad. De verslagen van de portefeuillehoudersoverleggen worden ter beschikking gesteld aan het algemeen bestuur en aan de gemeenteraden.

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur bestaat op dit moment uit een voorzitter (de burgemeester van Rotterdam) en acht leden. Zowel het voorzitterschap van de burgemeester van Rotterdam als het aantal leden berust op een eigen keuze die in de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd. De acht leden van het Hoewel het mogelijk is dat raadsleden in het dagelijks bestuur van de stadsregio worden gekozen, is de praktijk dat het burgemeesters of wethouders zijn.

verhoudingen in de regio en met een redelijke geografische spreiding. Dat naast de voorzitter twee van de leden van

in de gemeenschappelijke regeling. Niet vastgelegd is de gewoonte om twee leden te 'rekruteren' uit Nieuwe Waterweg Noord (Schiedam, Vlaardingen, Maassluis), één uit Noord-Oost (Lansingerland, Capelle, Krimpen), één uit Zuid-Oost (Barendrecht, Albrandswaard, Ridderkerk), één uit Voorne-Putten en Rozenburg. De herkomst van het achtste lid van het dagelijks bestuur is wisselend, maar dit lid komt nooit uit Rotterdam of Nieuwe Waterweg Noord.
Een andere niet vastgelegde gewoonte is, dat de wethouder stadsregio de portefeuille verkeer en vervoer beheert. Over de toedeling van de overige portefeuilles wordt in het dagelijks bestuur besloten.
Het aantal dagelijks bestuursleden heeft, ook in het recente verleden, regelmatig ter discussie gestaan. Uiteindelijk is steeds gekozen voor een compact dagelijks bestuur, waarin dus niet alle gemeenten een zetel hebben, maar waarin zij zich door een redelijke spreiding over de regio wel kunnen herkennen.
Momenteel zijn de portefeuilles 'sectoraal' samengesteld. Nu en planontwikkeling bezig houdt maar in toenemende mate de uitvoering van (sub)regionale programma's en projecten aanstuurt, vinden wij het denkbaar om daarnaast een 'programmatische' portefeuilleverdeling te gaan hanteren.
Wij vinden dat het dagelijks bestuur - naast zijn eigenstandige wettelijke en door het algemeen bestuur toegekende bevoegd- brengt partijen samen en zorgt ervoor dat besluiten worden bestuursleden de verantwoording voor een programma krijgen (en daarmee voor de samenwerking met de gemeenten en andere partners die bij dat programma betrokken zijn).
Het algemeen bestuur benoemt het dagelijks bestuur. Voor de verhouding tussen algemeen bestuur en dagelijks bestuur zijn twee opties denkbaar. In de systematiek van verlengd lokaal bestuur is het passend dat dagelijks bestuursleden gewoon deel blijven uitmaken van het algemeen bestuur; dit is ook het uitgangspunt in de Wet gemeenschappelijke regelingen. In sommige regio's treden de dagelijks bestuursleden na hun benoeming uit het algemeen bestuur en worden in dit laatste vervangen door andere vertegenwoordigers van de des- bij het dualisme dat gemeenten in eigen huis kennen, maar lijkt minder te passen in verlengd lokaal bestuur. Bovendien laat een dergelijke variant zich - gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen - niet formaliseren en berust dus op 'afspraken'. Om de rechtsgeldigheid van besluiten niet in gevaar te brengen, stellen wij voor niet tot vrije interpretatie

Wij willen de regel handhaven dat de burgemeester van Rotterdam het voorzitterschap van de stadsregio vervult. Zijn status en netwerk zijn immers van groot belang voor de regio als geheel en openen deuren die anders gesloten blijven. Voor van Rotterdam de regioportefeuille verkeer en vervoer beheert geldt in wezen hetzelfde.
Het dagelijks bestuur kan nog iets compacter worden gemaakt: van een voorzitter en maximaal acht leden naar een voorzitter en maximaal zes leden. Voor een optimale geografische spreiding over de regio vinden wij het aanbevelenswaardig om het dagelijks bestuur zó in te richten dat - naast de voorzitter - Waterweg Noord (Schiedam, Vlaardingen, Maassluis), één uit Voorne-Putten, één uit Noord-Oost (Lansingerland, Krimpen, Capelle) en één uit Zuid-Oost (Barendrecht, Albrandswaard, Ridderkerk) afkomstig is. In de toelichting op de nieuwe gemeenschappelijke regeling kan dit als een intentie worden uitgesproken. Het moet echter geen keurslijf worden: het algemeen bestuur zou hiervan bij de benoeming van dagelijks bestuursleden beargumenteerd moeten kunnen afwijken, zonder dat dit direct een wijziging van de gemeenschappelijke regeling vergt.
Naast de bovengenoemde 'subregionaal' gerelateerde vijf wenselijk zijn dat het algemeen bestuur een zesde dagelijks bestuurslid benoemt. Die situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen zolang jeugdzorg een wettelijke taak van de stadsregio is. Wij stellen voor het algemeen bestuur per bestuursperiode te laten bepalen of en zo ja voor welk beleidsterrein of programma een zesde dagelijks bestuurslid noodzakelijk is.
Het dagelijks bestuur verricht zijn werkzaamheden volgens het dagelijks bestuur hebben de voorzitter en de leden elk één stem. Op partijpolitieke herkomst van de leden hoeft niet meer gestuurd te worden.
Het mogelijke zesde dagelijks bestuurslid heeft in het algemeen bestuur geen stem; de stemmen van de gemeente waaruit hij afkomstig is worden immers al door anderen uitgebracht.

Betrokkenheid van gemeenteraden

De stadsregio betrekt gemeenteraden op tal van momenten en niveaus bij het vormgeven van regionaal beleid. Om te beginnen worden gemeenteraden geconsulteerd over de opgesteld. Jaarlijks worden de raden geraadpleegd over het werkprogramma en de begroting en worden verantwoordingsdebatten gevoerd op basis van het jaarverslag.
Wij vinden dat het algemeen bestuur niet alleen een besluitvormende functie heeft, maar ook een opiniërende. Juist in

het algemeen bestuur kunnen oriënterende discussies plaatsvinden, die gevoed worden door opinies in de gemeenten.

nieuw beleid, bijstelling van bestaand beleid en, afhankelijk van gesignaleerde behoeften, tot bijstelling van stadsregionale taken. Ook kan het algemeen bestuur op deze wijze een rol spelen bij het afstemmen van opinies van de gemeenten.

meer initiatief nemen om de agenda van de vergaderingen te bepalen.
Gemeenteraden hebben al eerder te kennen gegeven dat zij in een vroeg stadium willen worden betrokken bij de beleidsontwikkeling in de stadsregio. Dat is tijdens het proces van DIALOOG 2009 en in de reacties van de gemeenten op het concept van deze visie nogmaals nadrukkelijk onderstreept. Wij vinden daarom dat het dagelijks bestuur bij de voorbereiding van beleid en de afstemming van programma's en

betrokken gemeenteraden daarover de discussie aan te gaan. Voor het verwerven van draagvlak blijft het van belang om regelmatig bijeenkomsten met een opiniërend karakter voor alle gemeenteraadsleden te organiseren.
Een belangrijke voorwaarde voor betrokkenheid van de gemeenteraden is dat zij ruimschoots op tijd kunnen beschikken over alle relevante stukken, zodat er voldoende tijd en gelegenheid

te organiseren. Wanneer het algemeen bestuur de vergader-

zijn dat gemeenten eerder over de stukken kunnen beschikken

waar gemeenten mee moeten instemmen, moet de huidige termijn van zes weken ten minste worden gehandhaafd.

en het algemeen bestuur worden via een voortschrijdende

website van de stadsregio gepubliceerd. Eveneens worden deze onderwerpen via informatiebulletins van de stadsregio actief onder de aandacht van griffiers en raadsleden gebracht. De besluiten van het dagelijks bestuur worden direct na vaststelling via de website van de stadsregio gepubliceerd.
Als de vergadering van het algemeen bestuur naar de avonduren wordt verplaatst is er meer gelegenheid voor gemeenteraadsleden om de vergaderingen bij te wonen als zij dat willen.
Wij stellen voor de vergaderingen van het algemeen bestuur te splitsen in twee delen: een opiniërende vergadering waarin gemeenteraadsleden mee kunnen discussiëren en een besluitvormend deel waarin het spreekrecht is voorbehouden aan leden van het algemeen bestuur. Een vast onderdeel van de opiniërende vergadering kan een presentatie zijn van het dagelijks bestuur over actuele ontwikkelingen die in de regio spelen of van belang zijn. Een ander vast onderdeel van deze agenda kan zijn de terugkoppeling uit de portefeuillehoudersoverleggen door het dagelijks bestuur.
Voorts kan de informatiepositie van de gemeenteraden worden ondersteund door flankerend communicatiebeleid. Wij stellen voor dat de stadsregio de leden van het algemeen bestuur

algemeen bestuur en de terugkoppeling daaruit aan hun eigen

annotatie van de agenda en een korte impressie direct na de vergadering in digitale vorm, waaraan bestuurders gemakkelijk nog een aantal zaken kunnen toevoegen die zij relevant vinden voor hun gemeenteraad.
De regioateliers zijn een gewaardeerd instrument om raadsleden te betrekken bij regionaal beleid. De betrokkenheid van raadsleden kan verder worden versterkt door de ateliers meer vraaggestuurd in te richten, bijvoorbeeld door vertegenwoordigers van gemeenten te betrekken bij de organisatie daarvan.
Door de commissievergaderingen te vervangen door portefeuillehoudersoverleggen kunnen gemeenteraadsleden hun eigen wethouders op het desbetreffende beleidsterrein direct aanspreken op hun inzet bij de beleids- en besluitvorming in de stadsregio. De inbreng vanuit de gemeenteraden is daarmee goed geborgd.
Tot slot bevelen wij gemeenteraden aan maximaal gebruik te maken van de mogelijkheden om vertegenwoordigers of bestuurders van de stadsregio uit te nodigen om in hun vergaderingen een toelichting op regionale onderwerpen te geven.

Conclusies en aanbevelingen

De bestuurlijke structuur van een regionaal openbaar lichaam zoals de stadsregio moet weliswaar aan een aantal wettelijk eisen voldoen, maar daarbinnen bestaat veel vrijheid voor

regionale verkeer nu wordt beschouwd als irritant, gekunsteld

keuzes, al dan niet geformaliseerd. Die keuzes waren op hun beurt ingegeven door het verlangen een 'echte bestuurslaag' te zijn.
Het verleggen van het accent naar verlengd lokaal bestuur opent mogelijkheden voor een betere democratische legitimatie, beperking van de belasting van bestuurders en afscheid nemen van de krampachtige pogingen om tot een partijpolitieke afspiegeling te komen.
De regioraad in zijn huidige vorm verdwijnt. Daarvoor in de plaats komt een algemeen bestuur onder voorzitterschap van de burgemeester van Rotterdam. Een keuze dient nog te worden gemaakt met betrekking tot het aantal vertegenwoordigers per gemeente en hun 'herkomst' (uit de raad of uit het college). De vertegenwoordigers hebben gewogen

vertegenwoordigen hun gemeente en niet hun politieke partij.

zij zorgen ervoor dat de regionale agenda onder de aandacht van de gemeenteraad wordt gebracht.
Het dagelijks bestuur kan, zonder de spreiding over de regio geweld aan te doen, compacter: een voorzitter en maximaal zes leden.
De politieke controle verschuift naar de gemeenteraden, die

agenda van de regio. Jaarlijks worden de raden geraadpleegd over het werkprogramma en de begroting en worden verantwoordingsdebatten gevoerd op basis van het jaarverslag. De informatiepositie van de gemeenteraden wordt versterkt. De huidige regels voor bindende elementen en procedures blijven van kracht.
De commissies worden in hun huidige vorm opgeheven

nieuwe werkwijze van het algemeen bestuur is betrokkenheid

Bijlage 1: Leden bestuurlijke werkgroep DIALOOG 2009

V. Spruit-Remijn	wethouder	Albrandswaard
M.J. Schreurs	wethouder	Barendrecht
M. Trouwborst	wethouder	Bernisse
T.D. Zaal	raadslid	Brielle
N.H. van Buren	raadslid	Capelle aan den IJssel
H.T. Joosten	wethouder	Hellevoetsluis
A. Prins	wethouder	Krimpen aan den IJssel
W. ten Kate	wethouder	Lansingerland
A.G.M. Keijzer	wethouder	Maassluis
E.M. den Boef	wethouder	Ridderkerk
L.M.M. Bolsius (voorzitter)	wethouder	Rotterdam
R.J. Zeegers	raadslid	Rozenburg
M. Groene	wethouder	Schiedam
C. Mourik	wethouder	Spijkenisse
P. Runsink	raadslid	Vlaardingen
I.F. Klok	wethouder	Westvoorne
T.P.J. Bruinsma (vice-voorzitter)	vice-voorzitter	stadsregio
M.C. Jansen (secretaris)	secretaris	stadsregio

Bijlage 2: Overzicht taken en bevoegdheden

Taak	Formele grondslag	Financiering
VERKEER EN VERVOER		
Regionaal verkeer- en vervoerplan	Planwet verkeer en vervoer; Wgr-plus.	V&W-BDU
Ontwikkelen infrastructuur	Planwet verkeer en vervoer; Wet personenvervoer; Wet BDU; Spoorwegwet; Wet tunnelveiligheid Wgr-plus.	V&W-BDU; Bijdrage gemeenten
Flankerend beleid (verkeersveiligheid, P+R, fietsbeleid, vervoermanagement, ICT)	Planwet verkeer en vervoer; Wet BDU; Wgr-plus.	V&W-BDU
Financiën (regionaal investeringsprogramma verkeer en vervoer, financial planning en engineering fonds-beheer, projectbeoordeling, projectbekostiging)	Planwet verkeer en vervoer; Wet BDU; Wgr-plus.	V&W-BDU
Opdrachtgeverschap OV	Planwet verkeer en vervoer; Wet/Besluit personenvervoer; Concessiewet.	V&W-BDU
RUIMTELIJKE ORDENING		
Regionaal structuurplan (RR2020)	Geen basis in Wro; Afspr. met provincie over opname in PSV; Gemeenschappelijke regeling.	Bijdrage gemeenten
WONEN EN STEDELIJKE VERNIEUWING		
Uitvoeringsprogramma 2005-2010, monitoring, financieel scenario, fondsvorming	Geen basis in Wet stedelijke vernieuwing; Wel convenant met VROM; Convenant met provincie; Convenanten met gemeenten.	VROM-BLS; VROM-BWS (loopt af); PZH –ISV2 Rotterdam-ISV2 Schiedam-ISV2
Regionale woonvisie	Gemeenschappelijke regeling	Bijdrage gemeenten
huisvestingsverordening	Huisvestingswet; Gemeenschappelijke regeling	Bijdrage gemeenten
Huisvesting verblijfsgerechtigden	Huisvestingswet	Bijdrage provincie; Bijdrage gemeenten
Sociaal beleid	Afspraken met provincie; Gemeenschappelijke regeling	Bijdrage provincie (loopt af); Bijdrage gemeenten
ECONOMIE		
Economische ontwikkelingsstrategie	Wgr-plus	Bijdrage gemeenten
GROEN		
Regionaal groenstructuurplan (RGSP)	Gemeenschappelijke regeling	Bijdrage provincie; Bijdrage gemeenten
PMR/750 ha groen	PKB Maasvlakte II	Bijdrage gemeenten
PMR/groene verbinding	PKB Maasvlakte II	V&W
MILIEU		
Regionale klimaatagenda	Gemeenschappelijke regeling	Bijdrage gemeenten
Luchtkwaliteit	Gemeenschappelijke regeling	FES-middelen; Bijdrage gemeenten
JEUGDZORG		
Meerjarig beleidskader	Wet op de jeugdzorg	VWS/J&G/JUS; Bijdrage provincie; Bijdrage gemeenten
Jaarlijks uitvoeringsplan	Wet op de jeugdzorg	VWS/J&G/JUS; Bijdrage provincie; Bijdrage gemeenten
Ieder kind wint	Gemeenschappelijke regeling	Bijdrage gemeenten (loopt af)

Bijlage 3: Overzicht bevoegdheden stadsregio in de Wgr-plus

> *Artikel 118*

Een regeling voorziet erin dat het algemeen bestuur van de plusregio ter behartiging van de economische ontwikkeling van de plusregio ten minste:

a. periodiek een regionaal-economische ontwikkelingsstrategie opstelt;

b. het beleid aangeeft ter zake van de uitoefening van zijn bevoegdheden met betrekking tot bedrijventerreinen, kantoorlocaties en detailhandelsvoorzieningen die van regionaal belang zijn, daaronder mede begrepen de zee- en luchthavens en de daarbij behorende bedrijfslocaties;

c. de hoofdlijnen vaststelt van een regionaal promotie- en acquisitiebeleid gericht op bedrijfsvestiging en toerisme.

> *Artikel 119*

1. Een regeling voorziet in de bevoegdheid van het algemeen bestuur van een plusregio voorschriften te geven met betrek-

uitgeven van gronden, de aanleg van voorzieningen van openbaar nut, het verhaal van kosten daarvan, alsmede de mate waarin de financiële gevolgen worden verdeeld over de gemeenten in de regio.

2. Een regeling voorziet tevens in de bevoegdheid van het algemeen bestuur van een plusregio gebieden aan te wijzen, ten aanzien waarvan dat bestuur kan bepalen dat de verwerving en de uitgifte van de gronden, de aanleg van

kosten daarvan, uitsluitend door of vanwege het bestuur van die regio kan plaatsvinden.

3. bestuur van een plusregio voorschriften te geven met betrekking tot het onderhoud en het beheer van de in het eerste en het tweede lid bedoelde gronden.

Bijlage 4: Overzicht bevoegdheden Wet ruimtelijke ordening

Gemeenten	Provincies	Rijk
Structuurvisie(s) vaststellen (kan ook in samenwerking met raden van aangrenzende gemeenten)	Structuurvisie(s) vaststellen (kan ook in samenwerking met raden van aangrenzende provincies)	Structuurvisie(s) vaststellen
Bestemmingsplan(nen) vaststellen Projectbesluit nemen	Inpassingsplan vaststellen (met uitsluiting van gemeentelijke bestemmingsplan bevoegdheid Projectbesluit nemen	Inpassingsplan vaststellen (met uitsluiting van bestemmingsplan bevoegd-heden gemeente en provincie) Projectbesluit nemen
Coördinatieregeling toepassen	Coördinatieregeling toepassen	Coördinatieregeling toepassen
	Via provinciale verordening regels + projectbesluit + bevoegdheid verordening	Via AMVB regels stellen m.b.t. bestemmingsplan+ inpassingsplan + projectbesluit, beheersverordening
	Aanwijzing geven aan gemeenten	Aanwijzing geven aan gemeenten en provincies

> *Positie stadsregio's in nieuwe Wro*

De stadsregio's bezitten vanaf de inwerkingtreding van de Wro geen eigen positie meer binnen de juridische context van Wro. De bevoegdheden van de regio's onder de oude WRO

STADSREGIO ROTTERDAM

Dialoog 2009